DOMSTOLENS DOM (TREDJE AFDELING)
AF 16. OKTOBER 1984 [1]

Calvin E. Williams
mod Revisionsretten for De europæiske Fællesskaber

»Offentligt hverv — udvælgelsesprøve — påstand om annullation af udnævnelsen af den foretrunkne ansøger — adgang til udvælgelseprøven«

Sag 257/83

Sammendrag

1. *Tjenestemænd — søgsmål — akt der indeholder et klagepunkt — udnævnelse af den foretrukne ansøger efter en udvælgelsesprøve — akt der blot bekræfter udvælgelseskomiteens beslutning — betragtes ikke som en sådan akt — søgsmålsfrist — begyndelsestidspunkt*

   (Tjenestemandsvedtægten, art. 90, stk. 2, og 91, stk. 3)

2. *Tjenestemænd — søgsmål — søgsmålsinteresse — deltager i en udvælgelsesprøve — søgsmål med påstand om annullering af udnævnelse af en anden ansøger — antagelse til realitetsbehandling*

   (Tjenestemandsvedtægten, art. 90 og 91)

1. Beslutningen om at udnævne den ansøger, der står øverst på listen over egnede ansøgere, betegner afslutningen på udvælgesesprøven og medfører retsvirkninger, hvorfor den ikke kan betragtes som en retsakt, der blot bekræfter udvælgelseskomiteens beslutning vedrørende opstillingen af listen over egnede ansøgere. Det er følgelig udnævnelsebeslutningens dato, der er begyndelsestidspunktet for søgsmålsfristen.

2. En deltager i en udvælgelsesprøve kan anfægte beslutningen om udnævnelse af en anden ansøger i den stilling, der skal besættes.

I sag 257/83

CALVIN E. WILLIAMS, ved advokat Victor Biel, Luxembourg, og med valgt adresse i Luxembourg, 18 A, rue des Glacis,

ansøger,

1 — Processprog: Fransk.

mod

REVISIONSRETTEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved sekretær Jean-Aimé Stoll som befuldmægtiget, bistået af advokat Lucette Defalque, Bruxelles, og med valgt adresse på Revisionsrettens sæde, 29, rue Aldringen, 1118 Luxembourg,

sagsøgt,

vedrørende følgende påstande:

— annullation af den del af udvælgelseprøve nr. CC/A/17/82, der har ført til udvælgelsen af Schwiering som den foretrukne ansøger;

— annullation af udnævnelsen af Schwiering;

— annullation af afslaget på sagsøgerens klage;

— Revisionsretten tilpligtes at træffe de fornødne foranstaltninger til at opfylde Domstolens dom;

— Revisionsretten tilpligtes at betale sagsøgeren et beløb på 500 000 BFR som erstatning for det lidte tab; sidstnævnte erstatningskrav frafaldes, såfremt sagsøgeren udnævnes i den pågældende stilling;

— sagsøgte tilpligtes af afholde sagens omkostninger,

har

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

sammensat af afdelingsformanden C. Kakouris, dommerne U. Everling og Y. Galmot,

generaladvokat: M. Darmon
justitssekretær: assisterende justitissekretær J. A. Pompe

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og parternes påstande, anbringender og argumenter kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

1. Den 1. oktober 1982 besluttede Revisionsretten at afholde en intern udvælgelsesprøve (udvælgelsesprøve nr. CC/A/17/82) med henblik på at besætte en stilling som ekspeditionssekretær i lønklasse A 5/A 4, hvis arbejdsopgaver omfattede planlægning og gennemførelse af undersøgelser inden for den interne administration samt budgetspørgsmål.

2. Afsnit III i *meddelelsen om udvælgelsesprøven* er sålydende:

»Adgang til udvælgelsesprøven har ansøgere, der

1. a) har uddannelse på universitetsniveau afsluttet med eksamensbevis inden for et eller flere af følgende områder: retsvidenskab, politisk videnskab, finansvæsen, økonomi, regnskabsvæsen, handel og virksomhedsledelse;

eller

b) kan dokumentere at være i besiddelse af faglig erfaring på tilsvarende niveau. Faglig erfaring, der er opnået i forbindelse med en heltidsbeskæftigelse, der normalt forudsætter en universitetseksamen, anses som tilsvarende, forudsat at beskæftigelsen mindst har været af samme varighed som det tidsrum, der kræves for at gennemføre en med eksamensbevis afsluttet universitetsuddannelse inden for et af de områder, der nævnes i foranstående afsnit;

2. har mindst 6 års faglig erfaring fra beskæftigelse på overordnet niveau inden for områder, der er relevante for stillingens arbejdsopgaver. Der tages herved hensyn til faglig erfaring efter erhvervelsen af den pågældende universitetseksamen. Såfremt ansøgeren ikke har universitetseksamen, kræves 6 års faglig erfaring ud over den faglige erfaring, der kompenserer den manglende eksamen . . .« [1].

3. *Begivenhedsforløbet efter offentliggørelsen af meddelelsen om udvælgelsesprøven:*

Den 16. november 1982, dvs. dagen før de skriftlige prøver i den omtvistede udvælgelsesprøve såvel som i fem andre udvælgelseprøver skulle finde sted, deponerede Williams hos en notar i Luxembourg en liste med navnene på 6 ansøgere, som han var sikker på ville blive udvalgt som de foretrukne efter de seks udvælgelsesprøver. Det står fast, at Williams' forudsigelser alle viste sig at være korrekte.

Den 8. december 1982 gav Revisionsrettenes præsident personalet meddelelse om listen over egnede ansøgere, som udvælgelseskomiteen havde opstillet;

1 — Domstolens oversættelse. O. a.

Schwiering stod øverst på denne liste som forudsagt af sagsøgeren, der selv var placeret næstøverst.

Den 17. december 1982 besluttede Revisionsretten at udnævne den foretrukne ansøger Schwiering.

Den 5. januar 1983 afslog finansinspektøren at meddele godkendelse af denne beslutning. Afslaget på godkendelse var begrundet med, at Schwiering ikke opfyldte betingelserne i henhold til meddelelsen om udvælgelsesprøven for at få adgang til at deltage i prøverne, nemlig for så vidt angik eksamen og faglig erfaring.

Revisionsretten bekræftede ikke desto mindre den 1. februar 1983 udnævnelsen.

Den 28. februar 1983 fastholdt finansinspektøren sit afslag.

Revisionsretten besluttede endelig den 24. marts 1983 at sætte sig ud over, at finansinspektøren havde afslået godkendelse, og bekræftede udnævnelsen af Schwiering som tjenestemand på prøve i lønklasse A 5.

Den 5. maj 1983 indgav sagsøgeren en klage i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, og krævede Schwierings udnævnelse annulleret med den begrundelse, at denne ansøger dels ikke opfyldte betingelserne i meddelelsen om udvælgelsesprøven, dels var blevet utilbørligt favoriseret ved de spørgsmål, udvælgelseskomiteen havde stillet. Williams gjorde på dette grundlag gældende, at han herefter var den ansøger, der rettelig burde stå først på listen over egnede ansøgere, og at stillingen, der var omfattet af udvælgelsesprøven, burde være tildelt ham.

Den 5. september 1983 afviste ansættelsesmyndigheden klagen med den begrundelse, at ansættelsesmyndigheden hverken var kompetent til at efterprøve grundlaget for udvælgelseskomiteens beslutning om at give Schwiering adgang til udvælgelsesprøven eller til at efterprøve resultaterne af drøftelserne i en udvælgelsekomité.

Under nærværende sag, der er registreret på Domstolens justitskontor den 18. november 1983, har Williams herefter sagsøgt Revisionretten.

II — Skriftveksling samt parternes påstande

A — *Sagsøgeren* har nedlagt følgende påstande:

»1. Revisionsretten tilpligtes at forelægge Domstolen udvælgelseskomiteens rapport(er) samt protokollater vedrørende Revisionsrettens rådslagninger ved afgørelsen om at 'sætte sig ud over' finansinspektørens afslag på godkendelse,

2. sagen antages til realitetsbehandling,

3. der gives sagsøgeren medhold, og følgelig statueres det, at Schwiering med urette fik adgang til udvælgelsesprøven; det statueres desuden, at den ulige behandling og forskelsbehandlingen af ansøgerne indebærer, at udvælgelsesprøven som sådan bliver ulovlig for så vidt angår ansøgeren Schwiering,

4. følgelig annulleres den del af udvælgelsesprøven, der vedrører udnævnelsen af Schwiering; det statueres, at hans udnævnelse annulleres,

5. afvisningen af sagsøgerens klage annulleres,

6. sagen henvises til ansættelsesmyndigheden under Revisionsretten med henblik på opfyldelsen af den dom, der afsiges,

7. sagsøgte tilpligtes at afholde samtlige sagens omkostninger,

8. sagsøgeren tilkendes erstatning for ikke-økonomisk skade, fastsat efter ret og billighed, og et beløb på 500 000 LFR for økonomisk tab; sidstnævnte erstatningskrav frafaldes, såfremt sagsøgeren udnævnes i den pågældende stilling.«

B — *Revisionsretten* har nedlagt følgende påstande:

»1. Sagsøgerens søgsmål afvises, og der gives sagsøgte medhold;

2. subsidiært frifindes sagsøgte, dersom sagen antages til realitetsbehandling;

3. sagsøgte frifindes for så vidt angår påstanden om tilkendelse af erstatning;

4. sagsøgeren tilpligtes at afholde sagens omkostninger.«

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten, har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse. Dog har Domstolen anmodet Revisionsretten om inden retsmødet at besvare en række spørgsmål samt fremlægge diverse dokumenter (jfr. afsnit IV nedenfor).

III — Parternes anbringender og argumenter

A — Formaliteten

1. Revisionsretten har påstået afvisning for så vidt angår de under søgsmålet nedlagte påstande og har til støtte herfor anført to formalitetsindsigelser

a) Afvisning på grund af fristoverskridelse

Revisionsretten har anført, at det fremgår af selve formålet med søgsmålet, at dette ikke er rettet mod en beslutning truffet af ansættelsesmyndigheden, men i virkeligheden mod udvælgelseskomiteens afgørelse. Det må herefter antages, at søgsmålsfristen begyndte at løbe fra det tidspunkt, da listen over egnede ansøgere blev offentliggjort, dvs. den 8. december 1982, hvorfor sagsøgeren har fortabt sin ret.

(Revisionsretten har anført, at søgsmålet nemlig må anses som for sent anlagt, hvad enten det antages at bygge på traktatens artikel 173, stk. 2 — eftersom søgsmålet blev anlagt 11 måneder og 10 dage efter den nævnte dato, hvorfor søgsmålsfristen på to måneder var væsentligt overskredet — eller det antages, at søgsmålet bygger på tjenestemandsvedtægtens artikler 90 og 91 — eftersom den forudgående klage blev indgivet til ansættelsesmynidgheden næsten fem måneder efter offentliggørelsen af listen over egnede ansøgere, dvs. efter fristen på tre måneder i henhold til artikel 90. stk. 2.)

Efter Revisionsrettens opfattelse er udnævnelsen af Schwiering blot den auto-

matiske følge af offentliggørelsen af listen over egnede ansøgere af 8. december 1982. Udnævnelsen er som sådan en rent bekræftende retsakt, der ikke har selvstændige retsvirkninger, og som ikke kan udgøre et klagepunkt. Denne retsakt giver ikke sagsøgeren hjemmel for »en ubegrundet forlængelse af søgsmålsfristerne«.

b) Afvisning på grund af manglende søgsmålsinteresse

Revisionsretten har anført, at for så vidt som formålet med søgsmålet er, at den gennemførte udvælgelsesprøve annulleres, savner sagsøgeren søgsmålsinteresse, eftersom søgsmålet, såfremt det afgøres til sagsøgerens fordel, alene kan resultere i annullation af udvælgelsesprøven som helhed, eftersom en sådan udvælgelsesprocedure udgør en udelelig helhed.

Revisionsretten har endvidere anført, at for så vidt som de under søgsmålet nedlagte påstande vedrører bestemte dele af den omtvistede udvælgelsesprøve, kan disse påstande kun resultere i annullation af alle udvælgelseprøvens dele under ét, da disse ikke kan udskilles enkeltvis. Sagsøgeren mangler derfor søgsmålsinteresse.

Revisionsretten har desuden anført, at for såvidt som søgsmålet har til formål, at udnævnelsen af Schwiering annulleres, samt under hensyn til at Revisionsretten hverken kan tiltage sig en udnævnelseskompetence, som alene henhører under ansættelsesmyndigheden, eller pålægge denne at træffe den pågældende afgørelse, savner sagsøgeren søgsmålsinteresse, eftersom han under alle omstændigheder »ikke vil blive udnævnt i stedet for Schwiering«.

Revisionsretten har endelig anført, at søgsmålet »ikke har til formål at hæve retten, men derimod forfølger en personlig interesse, nemlig at opnå en forfremmelse ad retslig vej«.

2. Williams har heroverfor anført, at hans søgsmål fuldt ud kan antages til realitetsbehandling

a) Søgsmålet er ikke anlagt for sent, eftersom begyndelsestidspunktet for den omtvistede søgsmålsfrist ikke er den 8. december 1982, da der skete offentliggørelse af listen over egnede ansøgere, som ikke udgør en beslutning, men den 24. marts 1983. Frem til dette tidspunkt, da udnævnelsen af Schwiering blev endeligt bekræftet af Revisionsretten, var sagsøgerens rettigheder nemlig ikke blevet tilsidesat, og han kunne med rette påregne selv at blive udnævnt i den stilling, der skulle besættes; i øvrigt var han ikke inden da i besiddelse af de oplysninger, der var nødvendige for at kunne bevise, at Schwiering ikke opfyldte betingelserne for adgang til den omtvistede udvælgelsesprøve.

b) Sagsøgeren har endvidere anført, at hans påstande i hovedsagen går ud på annullation af udnævnelsen af Schwiering, og han har herved henvist til Domstolens praksis, hvorefter de forskellige retsakter, som ansættelsesproceduren består af, udgør en helhed, således at sagsøgeren i forbindelse med et søgsmål, hvorunder de retsakter anfægtes, der udgør afslutningen på en sådan procedure, kan påberåbe sig retlige mangler ved de forudgående retsakter, der hænger nært sammen med de omtvistede akter.

c) Sagsøgeren har endelig anført, at han har en åbenbar søgsmålsinteresse, fordi han ville have været den foretrukne ansøger efter udvælgelsesprøven, såfremt bestemmelserne i meddelelsen om udvælgelsesprøven var blevet overholdt.

B — Vedrørende påstanden om annullation

Williams har fremført tre anbringender til støtte for påstanden.

1. Anbringendet om, at bestemmelserne i udvælgelsesprøven er tilsidesat: Schwiering opfyldte ikke betingelserne for at få adgang til at deltage i prøverne under udvælgelsesprøven

a) *Sagsøgeren* har herved anført:

— Det er ubestridt, at Schwiering ikke kunne dokumentere at være i besiddelse af nogen form for universitetseksamen på det tidspunkt, da prøverne under udvælgelsesprøven andt sted, men at han alene havde ret til at indstille sig til en førstedelseksamen [1], efter at han i fem semestre havde studeret på et universitet i Forbundsrepublikken Tyskland.

— I henhold til de førnævnte bestemmelser i meddelelsen om udvælgelsesprøven, afsnit III, pkt. 1, litra b), og 2, krævedes det herefter, at han kunne godtgøre først at have tilsvarende faglig erfaring (af mindst fire års varighed, dvs. svarende til hvad der kræves for at opnå selve førstedelseksamen), dernæst mindst 6 års faglig erfaring fra beskæftigelse på overordnet niveau inden for områder, der er relevante for stillingens arbejdsopgaver; med andre ord i alt 10 års efaring.

— Imidlertid kunne der alt i alt kun tilskrives Schwiering 8 år og 11 måneders erhvervsmæssig beskæftigelse: 3 år og 11 måneder som personlig parlamentarisk medarbejder for et medlem af Bundestag (denne beskæftigelse har Revisionsrettens finansinspektør i øvrigt ikke ment kunne anses som havende et ansvarsniveau som lønklasse A) samt 5 års ansættelse ved Revisionsretten som kabinetschef for et medlem af Revisionsretten; dette medlem var i øvrigt ingen anden end det tyske Bundestags-medlem, som han tidligere havde arbejdet for.

— Den af Revisionsretten hævdede fortolkning, hvorefter en periode, der er benyttet til studier, som ikke er afsluttet, kan betragtes som tilstrækkelig faglig erfaring af samme åremål, er noget ganske nyt, der tillige er inkonsekvent og åbner vejen for alle mulige former for favorisering.

b) *Revisionsretten* har i første række anført, at den ikke var beføjet til at efterprøve retmæssigheden af udvælgelseskomiteens rådslagninger, hvorfor Revisionsretten i så henseende henholder sig til Domstolens afgørelse. Imidlertid har Revisionsretten »som en supplerende oplysning« anført, at den tilslutter sig udvælgelseskomiteens beslutning om at give Schwiering adgang til udvælgelsesprøven og har som begrundelse herfor anført følgende:

Det er for det første Revisionsrettens opfattelse, at Schwiering, der kunne indstille sig til »førstedelseksamen« efter at have gennemført en universitetsuddannelse på fire år, kunne dokumentere at have mere end 10 års erhvervserfaring på overordnet niveau, såfremt man til de førnævnte 8 år og 11 måneders erhvervserfaring — der må betragtes som svarende til samme niveau som kategori A — lægger de år, der blev brugt til universitetsstudier, selv om disse ikke blev afsluttet med en eksamen. I afgørelsen af 24. marts 1983, hvorved Revisionsretten besluttede at sætte sig ud over

1 — Erstes Staatsexamen. O. a.

finansinspektørens afslag på godkendelse, lagde retten følgelig til grund, at »i meddelelsen om udvælgelsesprøven (afsnit III, pkt. 1, litra b), 5. linje) må udtrykket 'for at gennemføre en med eksamensbevis afsluttet universitetsuddannelse' læses således, at det åbner mulighed for at tage hensyn til, at en ansøger har gennemført en del af en universitetsuddannelse«.

Revisionsretten har i duplikken gjort gældende, at selv om det er rettens klare praksis kun at tage hensyn til uddannelser, der er afsluttet med eksamen, må det i den foreliggende sag antages, at Schwiering, henset til opbygningen af det juridiske studium i Den tyske Forbundsrepublik samt »i lyset af det i Fællesskabet gældende princip om forbud mod forskelsbehandling« er i besiddelse af »en tilsvarende universitetsuddannelse som den, der i andre medlemsstater inden for EØF afsluttes med udstedelse af eksamensbevis«. Følgelig kunne Schwiering efter Revisionsrettens opfattelse faktisk med rette hævde at have eksamen samt 6 års erhvervserfaring.

2. Anbringendet om, at prøverne i forbindelse med udvælgelseprøven er blevet gennemført på en måde, der er i strid med princippet om ligebehandling af ansøgerne

a) *Sagsøgeren* har anført, at de spørgsmål, der blev stillet under udvælgelsesprøven, omhyggeligt var blevet udvalgt til fordel for den foretrukne ansøger. Schwiering havde således under flere af prøverne mulighed for at udnytte den særlige erfaring, han var i besiddelse af.

b) *Revisionsretten* har som sit principielle synspunkt anført, at det ikke tilkommer ansættelsesmyndigheden af blande sig i prøverne, eftersom udvælgelseskomiteen er enekompetent til at gennemføre disse. Dog har Revisionsretten »bestemt og med harme« taget til genmæle mod sagsøgerens insinuationer, og den har anført, at ingen ansøger er blevet begunstiget eller stillet ringere som følge af de stillede spørgsmål.

3. Anbringendet om magtfordrejning

a) *Sagsøgeren* har anført, at den omtvistede udvælgelsesprøve blot havde »skin af udvælgelsesprøve«, og at beslutningen om at udnævne Schwiering såvel som afvisningen af sagsøgerens klage er behæftet med magtfordrejning: alt blev sat i værk, for at han skulle falde igennem ved udvælgelsesprøven og for at udnævne Schwiering i stedet for ham. Til støtte for dette anbringende har sagsøgeren anført følgende argumenter:

— en ansøger fik adgang til udvælgelsesprøven, selv om han ikke opfyldte betingelserne i meddelelsen om udvælgelsesprøven,

— de stillede spørgsmål var klart til fordel for den »på forhånd udvalgte« ansøger,

— udvælgelsesprøven var »skræddersyet« hvilket fremgår af de dokumenter, der blev deponeret hos notaren, og som er fremlagt under sagen,

— ansættelsesmyndigheden fastholdt sin beslutning, selv om finansinspektøren to gange havde givet afslag,

— Schwiering blev favoriseret og nød beskyttelse på højeste sted inden for Revisionsretten,

— Williams er ikke »persona grata« i ansættelsesmyndighedens øjne, navnlig efter Domstolens dom af 6. oktober 1982.

b) *Revisionsretten* har anført, at dette anbringende er ubegrundet og har givet udtryk for »sin harme over de af sagsøgeren fremsatte ærerørige udtalelser«.

C — *Erstatningspåstanden*

1. *Sagsøgeren* har alene nedlagt denne påstand subsidiært med henblik på det tilfælde, at han ikke udnæves i den pågældende stilling som resultat af Domstolens dom i sagen. Han har i øvrigt i replikken anført, at han ikke står fast på kravet om erstatning, men overlader Domstolen afgørelsen af dette spørgsmål.

2. *Revisionsretten* har anført, at sagsøgeren ikke kan bevise, at der faktisk er påført ham et virkeligt og aktuelt tab; og under alle omstændigheder betyder en placering som den første på listen over egnede ansøgere ikke i sig selv nogen som helst automatisk ret til at blive udnævnt.

IV — Revisionsrettens svar på Domstolens spørgsmål

1. Spørgsmål 1

På hvilket grundlag kunne der efter Revisionsrettens opfattelse gives Schwiering adgang til at deltage i udvælgelsesprøven:

— er grundlaget herfor, at Revisionsretten til den faglige erfaring i egentlig forstand på 8 år og 11 måneder har lagt studieårene på universitetet, selv om studierne ikke blev afsluttet med eksamen, således at det på dette grundlag blev antaget, at Schwiering havde mere end 10 års faglig erfaring (denne opfattelse er lagt til grund i afgørelsen af 24. 3. 1983)?

— er det lagt til grund, at Schwiering måtte anses for at have »en tilsvarende universitetsuddannelse som den, ved hvis afslutning der i andre medlemsstater udstedes et eksamensbevis«, dvs. at det er lagt til grund, at Schwiering kunne antages både at have eksamen og 6 års faglig erfaring?

— ligger der andre overvejelser til grund herfor?

Revisionsretten har besvaret spørgsmålet som følger, idet den (ud fra ønsket om at respektere udvælgelseskomiteens uafhængighed og objektivitet) har anmodet formanden for udvælgelseskomiteen under den omtvistede udvælgelsesprøve om skriftligt at redegøre for de omstændigheder, der lå til grund for udvælgelseskomiteens beslutning om at give Schwiering adgang til udvælgelsesprøven:

Udvælgelseskomiteens formand har indledningsvis anført, at komiteen bevidst gik ind for en vid fortolkning af bestemmelserne i meddelsen om udvælgelsesprøven, hvilket var til fordel for ansøgerne. I modsat fald ville ingen af de tre ansøgere, der endeligt blev opført på listen over egnede ansøgere, have fået adgang til prøven.

Udvælgelseskomiteen lagde til grund, at Schwiering ikke havde en universitetsuddannelse, eftersom ansøgeren ikke kunne godtgøre at have afsluttet en sådan uddannelse med eksamen.

Derimod lagde udvælgelseskomiteen til grund, at Schwiering havde en faglig erfaring, der modsvarede 48 måneders universitetsstudier, såvel som 6 års faglig erfaring på overordnet niveau.

Udvælgelseskomiteen lagde herved til grund, at Schwiering havde studeret jura ved universitetet i Bonn indtil 1. januar 1974, da han tiltrådte ansættelsen hos Leicht, hvilket svarer til 27 måneder; efter udvælgelseskomiteens opfattelse måtte disse retsvidenskabelige studier, der var gennemført med godt resultat (tre beviser for delprøver) betragtes som en del af den krævede faglige erfaring, og udvælgelseskomiteen har til støtte herfor anført, »at såfremt Schwiering straks var begyndt at arbejde i stedet for at påbegynde en uddannelse, ville der efter Revisionsrettens administrative praksis på daværende tidspunkt med hensyn til indplacering af personalet som helhed ikke have været nogen betænkeligheder ved at betragte dette som relevant erfaring«. Efter udvælgelseskomiteens opfattelse er gennemførelsen af en del af en videregående uddannelse med »tilfredsstillende resultat mindst et lige så relevant kriterium for beskæftigelse på universitetsniveau som udøvelsen af en faglig virksomhed, hvis kvalificerede beskaffenhed er vanskeligere at vurdere«.

Udvælgelseskomiteen fandt dernæst, at Schwierig's arbejdsopgaver som personlig sekretær for formanden for Bundestag's finansudvalg, Leicht, fra 1. januar 1974 til 30. november 1977, dvs. 47 måneder, var arbejde af kvalificeret beskaffenhed. Følgelig bestemte udvælgelseskomiteen, at for så vidt som ansøgeren Schwiering manglede 21 måneder i at have en faglig erfaring på 48 måneder — hvilket modsvarede en universitetseksamen — kunne dette manglende tidsrum overføres fra den nævnte periode på 47 måneder. Udvælgelseskomiteen kom herefter til det resultat, at det nævnte tidsrum på 48 måneder teoretisk ville være udløbet den 1. oktober 1975.

Udvælgelseskomiteen nærede dernæst ingen betænkelighed ved at lægge til grund, at Schwiering's efterfølgende faglige erfaring fra 1. oktober 1975 til 15. oktober 1982 (dvs. den faglige erfaring i det resterende tidsrum som Leicht's personlige medarbejder samt den egentlige faglige erfaring, der er opnået under ansættelsen ved Revisionsretten) var tilstrækkelig til at opfylde kravet om 6 års faglig erfaring fra en beskæftigelse på overordnet niveau inden for områder af betydning for stillingens arbejdsopgaver, jfr. afsnit III; pkt. 2, i meddelelsen om udvælgelsesprøven.

Eftersom de to andre ansøgere imidlertid kunne godtgøre at have et fuldgyldigt universitetseksamensbevis, besluttede udvælgelseskomiteen på dette grundlag at give dem et beskedent fortrin i forhold til Schwiering.

2. Spørgsmål 2

Er det fast praksis ved Revisionsretten, at en uafsluttet uddannelse kan betragtes enten som faglig erfaring eller som ligeværdig med en kandidateksamen fra et universitet, eller er den foreliggende sag den første, hvor dette er antaget af Revisionsretten, og i bekræftende fald med hvilken begrundelse?

Revisionsretten har besvaret spørgsmålet således:

Revisionsretten har længe haft det princip, at den følger en meget fleksibel politik for så vidt angår bedømmelsen af den faglige erfaring, alt efter hvilke stillinger der skal besættes samt de forskellige ansøgeres uddannelse.

Begrundelsen for denne praksis er dels, at der har vist sig at være en række forskelle mellem de nationale uddannelsessystemer, dels det forhold, at alle nationale uddannelsessystemer åbner mulighed for, at en oprindelig uddannelse under universitetsniveau, der suppleres med en vis faglig erfaring, kan give grundlag for at opnå en universitetseksamen, som blot kunne være opnået hurtigere via en universitetsuddannelse.

Udvælgelseskomiteerne har herefter ment at måtte tage en uafsluttet uddannelse i betragtning som et element, der bør indgå i vurderingen af vedkommende ansøgeres egnethed til at varetage arbejdsopgaver på et højere niveau end det, de ville have adgang til alene i kraft af deres uafsluttede universitetsuddannelse, såfremt denne uddannelse er blevet suppleret med en faglig erfaring, som yderlige vidner om den pågældende indsats for at uddanne sig. Selv om den nævnte praksis navnlig er fulgt i forbindelse med ansættelsen af kontrolmedarbejdere, ville det have været i strid med ligebehandlingsprincippet ikke at følge samme praksis i forbindelse med besættelsen af stillinger inden for administrationen, jfr. den foreliggende sag, så meget desto mere som kontrolmedarbejderne af hensyn til mobiliteten kan deltage i sådanne udvælgelsesprøver.

Revisionsretten har nævnt fem eksempler på, at ansøgere har fået adgang til udvælgelsesprøverne på grundlag af uafsluttede uddannelser, selv om deres faglige erfaring var utilstrækkelig.

Revisionsretten antager på denne baggrund, at der er tale om en veletableret praksis, som følges af udvælgelseskomiteerne under de udvælgelsesprøver, der afholdes ved institutionen.

3. På Domstolens anmodning har Revisionsretten fremlagt:

— samtlige akter fra udvælgelsesprøven;

— referatet af Revisionsrettens rådslagninger, der gik forud for rettens afgørelse nr. 2583 af 24. marts 1983;

— Revisionsrettens beslutning nr. 81-5 af 3. december 1981, hvortil finansinspektøren har henvist i forbindelse med de to afslag på godkendelse.

V — Mundtlig forhandling

I retsmødet den 21. juni 1984 har Calvin E. Williams ved advokat Victor Biel, Luxembourg og Revisionsretten ved J.-A. Stoll som befuldmægtiget samt advokat L. Defalque, afgivet indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 27. september 1984.

Præmisser

1 Ved stævning indgivet til Domstolens justitskontor den 18. november 1983 har Calvin Williams anlagt sag mod Revisionsretten for De europæiske Fællesskaber, hvorunder han i det væsentlige har nedlagt påstand om annullation af udnævnelsen af Schwiering som resultat af udvælgelsesprøve nr. CC/A/17/82 såvel som annullation af den del af udvælgelsesprøven, der førte til, at Schwiering blev udpeget som den foretrukne ansøger, og

subsidiært, at Revisionsretten tilpligtes at betale sagsøgeren ertstatning for det lidte tab.

2 Den omhandlede udvælgelsesprøve var en intern udvælgelsesprøve, som Revisionsrette afholdt i oktober 1982 med henblik på besættelse af en stilling som ekspeditionssekretær i lønklasse A 5/A 4, hvis arbejdsopgaver omfattede planlægning og gennemførelse af undersøgelser inden for den interne administration og budgetspørgsmål.

3 Den 8. december 1982 gav Revisionsrettens præsident de ansatte meddelelse om listen over egnede ansøgere, som udvælgelseskomiteen havde opstillet. Listen omfattede — indplaceret efter de opnåede resultater — Schwiering, Williams og Kilb. Den 17. december 1982 besluttede Revisionsretten ad udnævne Schwiering.

4 Den 5. januar 1983 afslog finansinspektøren imidlertid at godkende denne beslutning. Afslaget var begrundet med, at Schwiering efter finansinspektørens opfattelse ikke opfyldte de i meddelelsen om udvælgelsesprøven fastsatte betingelser for at kunne deltage i prøverne, nemlig for så vidt angik uddannelse og faglig erfaring.

5 Revisionsretten bekræftede ikke desto mindre beslutningen de 1. februar 1983. Finansinspektøren nægtede den 28. februar 1983 på ny at give godkendelse. Den 24. marts 1983 traf Revisionsretten en afgørelse, hvorefter den, uanset finansinspektørens afslag på godkendelse, fastholdt udnævnelsen af Schwiering som tjenestemand på prøve i lønklasse A 5, idet den anførte, at Schwiering fuldt ud opfyldte de krav til faglig erfaring, der var fastsat i meddelelsen om udvælgelsesprøven.

6 Den 5. maj 1983 indgav sagsøgeren en klage i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, hvori han krævede, at udnævnelsen af Schwiering skulle annulleres, eftersom denne ansøger dels ikke opfyldte betingelserne i henhold til meddelelsen om udvælgelsesprøven, dels var blevet utilbørligt favoriseret ved de spørgsmål, som udvælgelseskomiteen havde stillet. Williams anførte, at han følgelig var den første retmæssige ansøger på listen over egnede ansøgere, hvorfor den pågældende stilling burde have været tildelt ham.

7 Den 5. september 1983 afviste ansættelsesmyndigheden klagen med den begrundelse, at den hverken var kompetent til at efterprøve, om udvælgelseskomiteen med rette havde givet Schwiering adgang til udvælgelsesprøven, eller til at efterprøve resultaterne af drøftelserne i en udvælgelseskomité.

8 Williams har herefter anlagt nærværende sag, hvorunder han har nedlagt følgende påstande:

— beslutningen om at udnævne Schwiering såvel som afvisningen af sagsøgerens klage annulleres;

— den del af udvælgelsesprøven, der har ført til udvælgelsen af Schwiering som den foretrukne ansøger, annulleres;

— endelig tilpligtes Revisionsretten at betale sagsøgeren en erstatning på 500 000 LFR; »sidstnævnte erstatningskrav frafaldes, såfremt sagsøgeren udnævnes i den pågældende stilling«.

Påstanden om annullation af udnævnelsen af Schwiering samt af afvisningen af sagsøgerens klage

9 Revisionsretten har i første række anført, at søgsmålet er anlagt for sent og derfor må afvises. Den har til støtte herfor gjort gældende, at søgsmålet i virkeligheden retter sig imod udvælgelseskomiteens beslutning, hvorfor søgsmålsfristen begyndte at løbe på det tidspunkt, da listen over egnede ansøgere blev offentliggjort, dvs. den 8. december 1982. Revisionsretten har dernæst anført, at udnævnelsen af Schwiering blot var den automatiske følge af offentliggørelsen af listen over egnede ansøgere den 8. december 1982, og at beslutningen således alene udgjorde en rent bekræftende retsakt, som ikke havde selvstændige retsvirkninger, og derfor ikke kunne udgøre et klagepunkt.

10 Denne argumentation kan ikke tiltrædes. Det fremgår nemlig for det første af selve søgsmålet, at dette tilsigter annullation af udnævnelsen af Schwiering. Eftersom den endelige beslutning om at udnævne Schwiering imidlertid tidligst kan anses for truffet den 1. februar 1983, samt under hensyn til, at Revisionsretten ikke har godtgjort — og end ikke hævdet — at Williams fik

kendskab til denne beslutning før den 5. februar 1983, er klagen over den omtalte udnævnelse blevet registreret inden udløbet af den i tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, fastsatte frist, og søgsmålet er blevet anlagt inden for den frist, der gælder i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 91, stk. 3. Det bemærkes for det andet, at beslutningen om at udnævne Schwiering, der betegnede afslutningen på udvælgelsesproceduren, medførte retsvirkninger, hvorfor den ikke kan betragtes som en retsakt, der blot bekræftede udvælgelseskomiteens beslutning vedrørende opstillingen af listen over egnede ansøgere. For så vidt angik påstanden om annullation af udnævnelsen af Schwiering, kan søgsmålet herefter ikke anses som anlagt for sent.

11 Revisionsretten har anført, at søgsmålet for det andet bør afvises på grund af manglende søgsmålsinteresse. Denne formalitetsindsigelse må ligeledes afvises. Som Domstolen flere gange har fastslået, kan en deltager i en udvælgelsesprøve nemlig anfægte beslutningen om udnævnelse af en anden ansøger i den stilling, der skal besættes (dom af 14. 12. 1965, Morina mod Europa-Parlamentet, sag 11/65, Sml. 1965-1968, s. 157; dom af 3. 2. 1971, Rittweger mod Kommissionen, sag 21/70, Sml. 1971, s. 1; dom af 17. 3. 1983, Macevicius mod Europa-Parlamentet, sag 252/81, Sml. s. 867).

12 Det følger af det anførte, at de ovenfor omtalte påstande, der er nedlagt under søgsmålet, kan antages til realitetsbehandling.

13 Williams har anført tre søgsmålsgrunde til støtte for påstanden om annullation af udnævnelsen af Schwiering:

— tilsidesættelse af bestemmelserne i meddelelsen om udvælgelsesprøven, idet Schwiering ikke opfyldte betingelserne for at få adgang til udvælgelsesprøven;

— tilsidesættelse af princippet om ligebehandling af ansøgerne, hvilket fremgår af den måde, hvorpå de pågældende prøver er blevet gennemført;

— magtfordrejning.

Den første søgsmålsgrund

14 Sagsøgeren har anført, at Schwiering ikke opfyldte betingelserne i meddelelsen om udvælgelsesprøven for så vidt angår kravet om universitetsuddannelse samt dokumenteret faglig erfaring.

15 Afsnit III i meddelelsen om udvælgelsesprøven lyder således:

»Adgang til udvælgelsesprøven har ansøgere, der

1. a) har uddannelse på universitetsniveau afsluttet med eksamensbevis inden for et eller flere af følgende områder: retsvidenskab, politisk videnskab, finansvæsen, økonomi, regnskabsvæsen, handel og virksomhedsledelse;

   eller

   b) kan dokumentere at have tilsvarende faglig erfaring. Faglig erfaring, der er opnået i forbindelse med en heltidsbeskæftigelse, der normalt forudsætter en universitetseksamen, anses som tilsvarende, forudsat at beskæftigelsen mindst har været af samme varighed som det tidsrum, der kræves for at gennemføre en med eksamensbevis afsluttet universitetsuddannelse inden for et af de områder, der nævnes i foranstående afsnit.

2. har mindst 6 års faglig erfaring fra beskæftigelse på overordnet niveau inden for områder, der er relevante for stillingens arbejdsopgaver. Der tages herved hensyn til faglig erfaring efter erhvervelsen af den pågældende universitetseksamen. Såfremt ansøgeren ikke har universitetseksamen, kræves 6 års faglig erfaring ud over den faglige erfaring, der kompenserer den manglende eksamen . . .«

16 Det er ubestridt, at Schwiering på det tidspunkt, da udvælgelsesprøven fandt sted, alene kunne dokumentere:

— 27 måneders juridiske studier ved Bonn's Universitet fra oktober 1971 til 1. januar 1974, som ikke havde resulteret i en afgangseksamen fra universitetet, men alene ført til opnåelsen af tre beviser for delprøver;

— 3 år og 11 måneders faglig erfaring i Forbundsrepublikken Tyskland som personlig medarbejder for formanden for Bundestag's finansudvalg fra 1. januar 1974 til 30. november 1977;

— 5 års tjeneste ved Revisionsretten — fra 1. december 1977 til 17. november 1982 — som kabinetschef for et af rettens medlemmer.

17 Revisionsretten har endelig anført, at begrundelsen for den anfægtede retsakt var den samme, som udvælgelseskomiteens formand havde lagt til grund, og som er angivet i svaret på de af Domstolen stillede spørgsmål.

18 I henhold til denne opfattelse havde Schwiering mere end 10 års faglig erfaring på overordnet niveau, nemlig når man til den førnævnte faglige erfaring på 8 år og 11 måneder lagde de 27 måneders universitetsstudier, der ikke var afsluttet med eksamen.

19 Udvælgelseskomiteen var nemlig af den opfattelse, at de gennemførte dele af retsstudiet udgjorde en del af den krævede faglige erfaring, og anførte som begrundelse herfor, at »såfremt Schwiering straks var begyndt at arbejde i stedet for at påbegynde en uddannelse, ville der efter Revisionsrettens administrative praksis på daværende tidspunkt med hensyn til indplacering af personalet i almindelighed ikke have været nogen betænkeligheder ved at betragte dette som relevant erfaring«, samt for det andet, at »gennemførelsen af en del af videregående uddannelse med tilfredsstillende resultat er et mindst lige så relevant kriterium for kvalifikationer på universitetsniveau som udøvelsen af en faglig virksomhed, hvis kvalificierede beskaffenhed er vanskeligere at vurdere«.

20 Denne argumentation kan ikke tages til følge. Det fremgår nemlig af afsnit III, pkt. 1, i meddelelsen om udvælgelsesprøven, at der sondres klart mellem på den ene side universitetsuddannelser, der er afsluttet med eksamen, og på den anden side en tilsvarende faglig erfaring. Det er herefter udelukket, at et tidsrum, der er anvendt til universitetsstudier, som ikke er afsluttet med eksamen, kan medregnes som tilsvarende faglig erfaring. En sådan antagelse er desuden i klar modstrid med det krav, der stilles under afsnit III, pkt. 1, litra b), hvorefter en tilsvarende faglig erfaring kun kan opnås ved en »virksomhed, der normalt forudsætter en universitetseksamen«, hvilket ikke er tilfældet for de omhandlede studiers vedkommende.

21 Det fremgår af det anførte, at selv om Schwiering på tidspunktet for meddelelsen om den omtvistede udvælgelsesprøve havde 8 år og 11 måneders faglig

erfaring og dermed opfyldte betingelserne i afsnit III, pkt. 2, opfyldte han hverken betingelsen om universitetseksamen eller det i afsnit III, pkt. 1, alternative krav om tilsvarende faglig erfaring.

22 Det var under disse omstændigheder med urette, at Schwiering fik adgang til at deltage i udvælgelsesprøven, idet det fremgik af selve bestemmelserne i meddelelsen om udvælgelsesprøven, at ansøgere uden universitetsuddannelse skulle have mindst 10 års faglig erfaring.

23 Beslutningen om at udnævne Schwiering samt afslaget på sagsøgerens klage vil herefter være at annullere, uden at det er nødvendigt at tage stilling til de andre anbringender, der er anført til støtte for de under sagen nedlagte påstande.

Påstanden om annullation af den del af udvælgelsesprøven, der har ført til udvælgelsen af Schwiering som den foretrukne ansøger

24 Det fremgår af det anførte, at eftersom beslutningen om at udnævne Schwiering annulleres, må udnævnelsen anses som aldrigt at være foretaget, og Revisionsretten vil ikke herefter kunne foretage en ny udnævnelse af den pågældende på grundlag af resultaterne af den omtvistede udvælgelsesprøve.

25 Sagsøgerens interesser er under disse omstændigheder tilgodeset i fuldt omfang, og det er herefter ikke nødvendigt at tage stilling til Revisionsrettens påstand om afvisning af denne påstand, eftersom det må konstateres, at påstandens genstand er bortfaldet, og at det derfor er ufornødent at tage stilling til dem.

Erstatningspåstanden

26 Sagsøgeren har alene nedlagt denne påstand subsidiært med henblik på det tilfælde, at han ikke udnævnes i den pågældende stilling som resultat af Domstolens dom i sagen. Sagsøgeren har i replikken anført, at han »ikke står fast på kravet om erstatning, men overlader Domstolen afgørelsen af dette spørgsmål«.

27 Revisionsretten har anført, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at han faktisk har lidt et virkeligt, aktuelt tab, og at placeringen som den første på listen over egnede ansøgere under alle omstændigheder ikke giver nogen automatisk ret til at blive udnævnt.

28 Det bemærkes, at den omhandlede påstand — for så vidt som sagsøgeren overhovedet har ønsket at fastholde den — er betinget, idet den afhænger af den holdning, Revisionsretten indtager efter afsigelsen af nærværende dom. Eftersom det påståede tab således er rent hypotetisk, må der under alle omstændigheder ske frifindelse for så vidt angår denne påstand.

Sagens omkostninger

29 I henhold til procesreglementets artikel 69, stk. 2, dømmes den part, der taber sagen, til at afholde sagens omkostninger. Sagsøgte har i det væsentlige tabt sagen, og bør derfor afholde sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (tredje afdeling)

1. **Revisionsrettens beslutning af 24. marts 1983 om at udnævne Schwiering efter gennemførelsen af udvælgelsesprøve nr. CC/A/17/82 og dens afvisning af 5. september 1983 af Williams' klage annulleres.**

2. **Det er ufornødent at tage stilling til de i stævningen nedlagte påstande om delvis annullation af den gennemførte udvælgelsesprøve.**

3. **Sagsøgte frifindes for så vidt angår de øvrige i stævningen indeholdte påstande.**

4. **Sagsøgte betaler sagens omkostninger.**

Kakouris Everling Galmot

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg, den 16. oktober 1984.

Justitssekretæren
efter bemyndigelse
H. A. Rühl
Ekspeditionssekretær

C. Kakouris
Formand for tredje afdeling

FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT M. DARMON FREMSAT DEN 27. SEPTEMBER 1984 [1]

Høje Domstol,

1. Idet jeg for så vidt angår de faktiske omstændigheder og retsformandlingerne henviser til fremstillingen i retsmøderapporten, skal jeg her alene anføre de omstændigheder, jeg finder afgørende for bedømmelsen af nærværende sag.

Den 1. oktober 1982 besluttede Revisionsretten at afholde en intern udvælgelsesprøve med henblik på at besætte en stilling som ekspeditionssekretær i stillingsgruppe A 5/A 4, hvis arbejdsopgaver — med referat til en overordnet tjenestemand — ville omfatte rådgivning samt gennemførelse af undersøgelser inden for områderne intern administration og budget.

For at kunne deltage i udvælgelsesprøven skulle ansøgerne navnlig opfylde to betingelser.

Den første betingelse var alternativt udformet. Ansøgerne skulle herefter:

— enten være i besiddelse af et eksamensbevis udstedt efter afslutningen af fire års studier på universitetsniveau inden for et eller flere nærmere angivne områder,

— eller dokumentere at have faglig erfaring på tilsvarende niveau, hvorved det anførtes, at en sådan erfaring anses for opnået ved en tidligere beskæftigelse: på hel tid, og som normalt forudsætter en universitetseksamen, »forudsat at beskæftigelsen

1 — Oversat fra fransk.